

MONTÁŽNÍ POSTUP

BETONOVÉ A ŽELEZOBETONOVÉ PREFABRIKÁTY, VÝZTUŽ DO BETONU, TRANSPORTBETON

B&BC MP PREFA 2+3/02

CZ

Betonové dlažby a obrubníky

+420 377 199 100

WWW.BABC.CZ

obchod@babc.cz

	Jméno a funkce:	Podpis:	Datum:
Zpracoval:	Ing. Martin Schmieder Manažer kvality		listopad 2019
Správce dokumentu:	Ing. Martin Schmieder Manažer kvality		listopad 2019
Schválil:	Ing. Martin Schmieder Manažer kvality		6.12.2019
Nahrazuje:	<i>Betonové obrubníky a dlažby ze dne: 14.8. 2013</i>		Platnost od: 9.12.2019
B & BC a.s., Sokolská 464, 330 22 Zbůch			

12 / 2019

OBSAH

OBSAH	2
1. ÚVOD	2
2. SEZNAM VÝROBKŮ	2
3. DOPRAVA, SKLADOVÁNÍ A MANIPULACE	4
4. PŘEJÍMKA	5
5. POSTUP POKLÁDKY	6
6. VZOROVÉ SKLADBY DLAŽEB	11
7. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ	12
8. SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY	12
9. PŘÍLOHY	12

1. ÚVOD

Tento postup stanovuje technické podmínky pro dopravu, skladování, manipulaci a pokládku dlažeb a obrubníků vyráběných firmou B & BC a.s.

Dlažby a obrubníky je možné použít pro místní komunikace (pro pěší i cyklisty), účelové komunikace, obytné a pěší zóny, zpevněné plochy u rodinných domů, průmyslové areály, parkoviště, zastávky veřejné dopravy a podobně.

2. SEZNAM VÝROBKŮ

Tabulka 1 Seznam typů silničních obrubníků

Silniční obrubníky	
B&BC ABO 15-30	B&BC ABO 15-25 R1 obloukový vnější
B&BC ABO 15-30P	B&BC ABO 15-25 R0,5 obloukový vnější
B&BC ABO 15-25	B&BC ABO 15-25 R0,5 obloukový vnitřní
B&BC ABO 15-25P	B&BC ABO 15-25 R1 obloukový vnitřní
B&BC ABO 15-15 nájezdový	B&BC ABO 15-25 rohový vnitřní
B&BC ABO 15-15/25 přechodový levý	B&BC ABO 15-25 rohový vnější
B&BC ABO 15-15/25 přechodový pravý	B&BC ABO 30-10/19,5 pro kruhové objezdy
B&BC ABO 15-25 R3 obloukový vnější	B&BC ABO 30-10/19,5 R1 pro kruhové objezdy
B&BC ABO 15-25 R2 obloukový vnější	B&BC ABO 30-10/19,5 R0,5 pro kruhové objezdy

Pozn. tvarové řešení (geometrické parametry) jednotlivých obrubníků jsou uvedeny v ceníku a podrobněji v Technickém katalogu II. + III. Pozemní a dopravní stavby

Tabulka 2 Seznam typů sadových a parkových obrubníků

Sadové a parkové obrubníky		
B&BC ABO 10-25 rovný	B&BC ABO 10-25 zkosený	B&BC ABO 10-25 P rovný
B&BC ABO 10-25 P zkosený	B&BC ABO 5-15	B&BC ABO 5-20
B&BC ABO 5-20 P	B&BC ABO 5-25	B&BC ABO 5-25P
B&BC ABO 8-25	B&BC ABO 8-25P	
B&BC ABO 8-25, rohový vnitřní	B&BC ABO 8-25, rohový vnější	

Pozn. tvarové řešení (geometrické parametry) jednotlivých obrubníků jsou uvedeny v ceníku a podrobněji v Technickém katalogu II. + III. Pozemní a dopravní stavby

Tabulka 3 Seznam typů dlažeb dle výšek

		výška dlažby v mm					
		40	45	50	60	80	100
Zámkové dlažby	B&BC Ičko	√			√	√	√
	B&BC Vlnka				√	√	√
Variabilní dlažby	B&BC Kostka				√	√	
	B&BC Bloček	√			√	√	
	B&BC Bloček pro nevidomé				√	√	
	B&BC Obdélník 8					√	
	B&BC Čtverec				√	√	
Velkoplošné dlažby	B&BC Čtverec pro nevidomé				√		
	B&BC Čtverec 30-30-4	√					
	B&BC Čtverec 40-40-4,5		√				
	B&BC Čtverec 50-50-5			√			
	B&BC Čtverec 40-40-6				√		
Speciální a designové dlažby	B&BC Obdélník 40-20-6				√		
	B&BC Kosočtverec				√		
	B&BC Šestihran				√		
	B&BC Tria				√		
	B&BC Kvarta					√	
	B&BC Sexta					√	
	B&BC Historie				√	√	
Doplňky dlažeb	B&BC Historie GRASS					√	
	B&BC Krajník						√
	B&BC Příložná deska						√

Pozn. tvarové řešení (geometrické parametry) jednotlivých dlažeb je uvedeno v ceníku a podrobněji v Technickém katalogu II. + III. Pozemní a dopravní stavby

3.DOPRAVA, SKLADOVÁNÍ A MANIPULACE

Dlažba a obrubníky se skladují na vratných paletách EUR o půdorysných rozměrech 1200 mm na 800 mm. Na paletě jsou výrobky pokládány ve více vrstvách. Mezi jednotlivé vrstvy se používají proklady: u obrubníků se používají dřevěné, u barevných dlažeb nebo dlažeb s povrchovou úpravou se používá rašlová síť. Tato opatření brání poškození výrobku (poškrábání atd.). Celé palety jsou poté zajištěny proti poškození fólií, páskami nebo kombinací obou opatření. Dlažby a obrubníky se skladují na rovném, zpevněném a odvodněném terénu.

Palety musí být zabezpečeny proti posunu po celou dobu přepravy tak, aby nedošlo k poškození dlažeb nebo obrubníků vzájemným nárazem do sebe, nárazem do konstrukce dopravního prostředku nebo k pádu z dopravního prostředku.

Palety s dlažbou a obrubníky se dopravují v jedné vrstvě a jsou zajištěny proti posunu (kurtováním). Aby nedošlo k poškození upevňovacích prostředků o ostré hraný výrobků, doporučuje se využít plastové chrániče rohů. K nakládání se používají vysokozdvížné vozíky dané únosnosti, případně technika k tomu uzpůsobená (k manipulaci s EUR paletami) s dostatečnou nosností.

Obr. 1 Příklad dopravy dlažby na paletách a zajištění při přepravě.

Obr. 2 Příklad dopravy obrubníků na paletách a zajištění při přepravě.

Před každým použitím zkontrolujte vizuální stav zdvihacích prostředků.

Je zakázané používat poškozené zdvihací a manipulační prostředky!

Zakázané manipulace:

- Rázové zatížení nebo pád z výšky.
- Smýkání s výrobky (paletou) na zemi.

Při manipulaci je třeba dbát zvýšené opatrnosti, aby nedošlo k poškození betonových výrobků (poškrábání, poškození rohů a podobně).

4. PŘEJÍMKA

Dlažba a obrubníky se přejímají, není-li smluvně stanoveno jinak, před složením každé dodávky z dopravního prostředku. Kontroluje se řádný stav dodaných dlažeb a obrubníků, hlavně případná poškození vzniklá dopravou. Řádný stav nebo připomínky k řádnému stavu se uvedou na dodacím listu a stvrdí podpisem (čitelně příjmení + vlastní podpis).

5. POSTUP POKLÁDKY

Pokládku musí provádět odborná firma v souladu s tímto níže uvedeným postupem. Při určování rozměrů dlážděné plochy je vhodné počítat se skladebným modulem jednotlivých druhů dlažeb, čímž se minimalizuje dořezávání dlažby. Pro pokládku je zakázáno používat poškozené prvky.

5.1 Barevné odchylky dlažeb

Beton a jeho jednotlivé složky jsou přírodními materiály a nelze u nich zaručit ani garantovat 100 procentní jednotnost barvy povrchu. Z tohoto důvodu doporučujeme kombinovat při pokládce dlažbu z více palet. Je to z důvodu zajištění jednolitého vzhledu zadlážděné plochy z hlediska barevné celistvosti povrchu. Barevné odchylky po několika měsících působením klimatických podmínek vymizí.

Při pokládce kombinujete dlažbu z více palet zároveň (min. ze 3 palet).

5.2 Doporučené skladby podloží dlažeb

Doporučené skladby podloží dlažeb, dle požadované únosnosti dlažby (pochozí, pojezdová osobním autem, pojezdová těžkou technikou) jsou uvedeny v příloze 1 tohoto Montážního postupu.

- Ložná vrstva (do které se bude pokládat dlažba) musí být srovnána do roviny s tolerancí +/- 10 mm.

5.3 Zemní pláň

Kvalita pláně má zásadní vliv na životnost zadlážděné plochy a musí být provedena dle projektové dokumentace, a to min.:

- Odolat požadovanému zatížení (modul přetvárnosti E_{def2}) dle Přílohy 1;
- Rovnoměrně hutněná, aby nedocházelo k dodatečnému sedání při zatížení;
- Výškově srovnaná;
- Řádně odvodněná, přirozeně (gravitačně) nebo soustavou drenáží;

5.4 Základní body pro pokládku dlažeb

- Řádně upravená (zhutněná) zemní pláň (článek 5.3);
- Podloží dle doporučené skladby (článek 5.2 a Příloha 1);

- Dlažba se oproti obrubníkům nebo oproti konečné požadované výšce klade s 8-10 mm převýšením (toto převýšení je pouze po dobu pokládky, při hutnění dlažby dojde k jejímu zarovnání do požadované nivelety);
- Dbát na rovinnost spár dlažby a stejné šířky spár (cca 3-5 mm);
- Jednotlivé dlažební bloky a desky se kladou volně „na sraz“, tj. boční distanční nálitky dlažeb by se vzájemně volně dotýkají;
- Kombinovat při pokládce dlažbu z více palet (článek 5.1);
- U dlažeb B&BC Tria, B&BC Kvarta, B&BC Sexta dbát na:
  - přerušení podélných a příčných spár, pro zajištění pohledového efektu položené dlažby (z technického hlediska nemá vliv na funkčnost a životnost);
- U barevného provedení Colormix dbát na:
  - nahodilou pokládku jednotlivých bloků a desek, pro zajištění pohledového efektu položené dlažby (z technického hlediska nemá vliv na funkčnost a životnost).

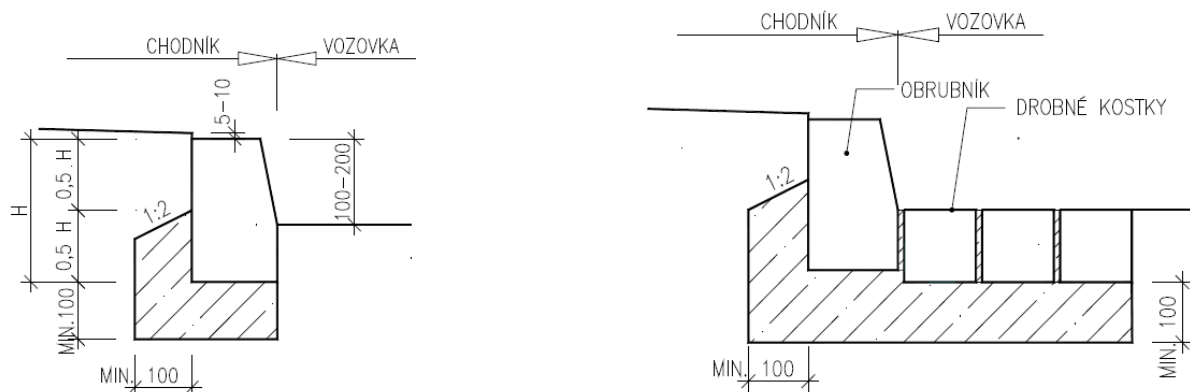
Při pokládce je nutné vyřadit a nepokládat veškeré dlažební bloky a desky a obrubníky s viditelnými vadami.

5.5 Pokládka obrubníků

Před pokládkou dlažby, po dokončení hutnění zemní pláně, se osazují obrubníky. Slouží k vymezení prostoru určeného k zadláždění a k oddělení provozu na položené dlažbě, např. předěl mezi jízdním pruhem pro auta a chodníkem pro pěší.

Obrubníky se osazují do zavlhlé betonové směsi (zpravidla konzistence S1 dle ČSN EN 206 a ČSN P 73 2404 – normy s požadavky na beton). Dle ČSN 73 6131 je předepsáno osazení obrubníků do betonu C 16/20n XF1 při (občasném použití rozmrazovacích solí) nebo C 20/25n XF3 (při intenzivním používání rozmrazovacích solí).

Obr. 3 Příklady uložení a obetonování obrubníků.

Obrubníky se pokládají na sraz, krátkou rovnou stranou do betonového lože. Do požadované výšky a roviny. Drobné odchylky od rovinnosti ukládky se upraví poklepem gumovou paličkou. Poté se položený obrubník obetonuje – viz. obrázek 3.

5.6 Zmenšení prvku obrubníku (řezání obrubníků)

V případě potřeby zmenšení prvku se obrubník dořezává na požadované rozměry. Dobetonování se nedoporučuje, je problematické jak z hlediska trvanlivosti, tak estetiky.

Při řezání obrubníků by neměl být, tvarově upravený rozměr obrubníku menší, než je vlastní výška obrubníku, tj. obrubník vysoký 250 mm by neměl být menší (kratší) než 250 mm. Z důvodu zajištění funkčnosti a životnosti.

5.7 Zmenšení prvku dlažby (řezání dlažby)

V případě potřeby zmenšení prvku (kraj dlážděné plochy, poklop, pouliční osvětlení apod.) se dlažba dořezává nebo láme na požadované rozměry. Dobetonování se nedoporučuje, je problematické jak z hlediska trvanlivosti, tak estetiky.

Z důvodu zajištění funkčnosti a životnosti položené dlažby, při řezání:

Ostrohranné úhly / tvary (např. trojúhelník) se nedoporučují.

Při řezání dlažby by neměl být, tvarově upravený rozměr dlažby:

Dlažba do výšky 55 mm (včetně) a Velkoplošné dlažby: půdorysně užší, než je obdélník s poměrem stran 1:2, ideálně čtverec s poměrem stran 1:1

Dlažba od výšky 60 mm (včetně) a více: nejmenší rozměr menší, než je výška dlažby, tj. dlažba vysoká 60 mm by neměla mít hranu menší než 60 mm.

Vychází-li, po řezání / lámání dlažby úzké pruhy (užší, než je výška dlažby) nebo ostrohranné úhly, doporučujeme:

- Změnu osazení obrubníků (nebo jiných hran, jenž definují místo pokládky);
- Řezání / lámání provést u dvou dlažeb – nejlépe na krajích dlážděné plochy (na obou stranách u obrubníků);

U okrajů dlažby (např. obrubníků) dát tvarově jinou dlažbu, s jiným rozměrem

5.8 Pokládka dlažeb

Dlažební bloky a desky se pokládají v celé šíři plochy, vymezené obrubníky. Dlažby se pokládají na volně ložený sraz, spára je vymezena distančními nálitky na boční straně dlažby. Pokládka dlažby se provádí proti spádu dlážděné plochy. Z důvodu účinného odvodnění dlážděné plochy doporučujeme spád 1–2 %.

Obr. 4 Srovnání ložné vrstvy latí.

Obr. 5 Pokládání dlažby.

Po položení dlažby se vydlážděná plocha rovnoměrně zapískuje (s použitím např. silničního koštěte) suchým křemičitým pískem frakce 0-2 mm. Přebytečný písek se odstraní a plocha se začne hutnit (o hutnění podrobněji v článku 5.9). Zapískování a hutnění se opakuje, dokud nejsou všechny spáry zcela vyplněny pískem. V případě použití nevhodného písku budou spáry prorůstat mechem a trávou.

Obr. 6 Zapískování.

Obr. 7 Strojní hutnění dlažby.

5.9 Hutnění dlažby

Vlivem hutnění dojde k zarovnání celé plochy do požadované nivelety o 8 až 10 mm. Informace ke strojnímu hutnění dlažby B&BC Sexta jsou uvedeny v článku 5.10.

Velkoplošné dlažby:

Hutnění jen ruční, pomocí gumové paličky.

Dlažba do výšky 40 mm (včetně):

Stojní hutnění, provádět vibrační deskou s gumovým návlekm o maximální hmotnosti 90 kg

Dlažba od výšky 60 mm (včetně) a více:

Stojní hutnění, vibrační deskou s gumovým návlekm.

Nedodržení této zásady vede k poškození dlažby!

5.10 Hutnění dlažby B&BC Sexta

Hutnění je třeba provádět vibrační deskou s gumovým návlekm o maximální hmotnosti 90 kg, a to pouze v podélném směru dlažby.

Nedodržení této zásady vede k poškození dlažby!

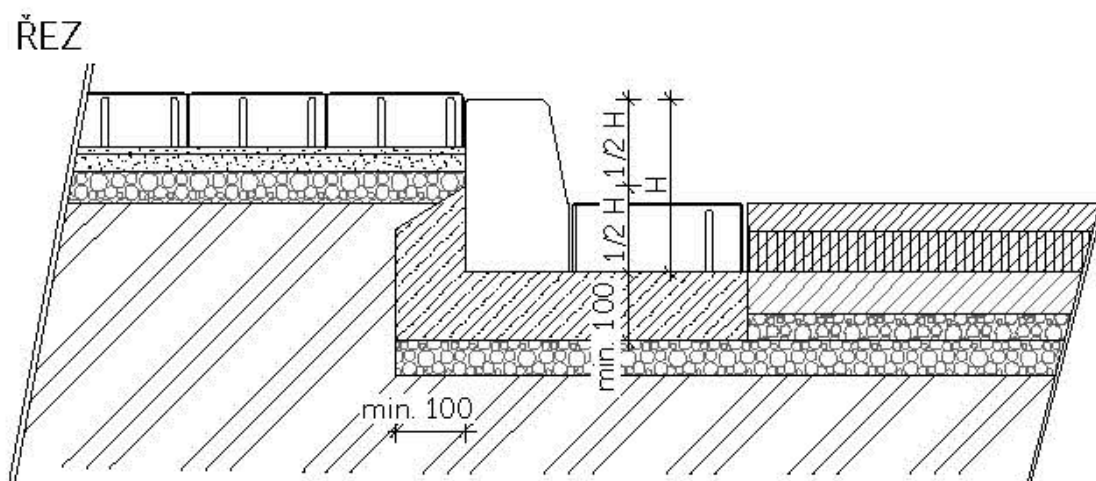
Obr. 8 Příklad hutnění dlažby B&BC Sexta.

5.11 Vápenné výkvěty

Jedná se o přirozenou vlastnost betonu, která nemá vliv na funkčnost nebo životnost dlažby, ale je tento jev je problematický z hlediska estetického vnímání. Vápenný výkvět se nejčastěji projevuje u dlažeb se špatně odvodněným podložím, tj. „dlažba je trvale položena ve vlhku“.

Jedná se o krystaly uhličitanu vápenatého (CaCO_3), který vzniká působením oxidu uhličitého (CO_2) ze vzduchu, vody / vlhka (H_2O) a hydroxidu vápenatého ($\text{Ca}[\text{OH}]_2$) v betonu (jedná se o nedílnou součást betonu). Hydroxid vápenatý je lépe rozpustný ve vodě za nižších teplot, proto se výkvěty tvoří více na podzim a na jaře.

Vápenný výkvět se vizuálně projevuje jako světle šedý až bílý povlak na povrchu.

Obr. 9 Příklady uložení obrubníků a dlažeb.

6. VZOROVÉ SKLADBY DLAŽEB

Jsou uvedeny v Technickém katalogu II. + III. Pozemní a dopravní stavby, článek 9 Příklady použití. Uvedený Technický katalog je k dispozici v PDF formátu na stránkách výrobce www.babc.cz.

7. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Postupy a činnosti, které nejsou výslovně povoleny v tomto MP, konzultujte před zahájením prací s výrobcem dlažeb a obrubníků.

8. SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY

Pozn. není-li uvedeno jinak, jedná se o dokumenty a normy v platné verzi.

ČSN EN 206	Beton: Specifikace, vlastnosti, výroba, ukládání a shoda
ČSN EN 1338	Betonové dlažební bloky
ČSN EN 1339	Betonové dlažební desky
ČSN EN 1340	Betonové obrubníky
ČSN 73 0212-5	Geometrická přesnost ve výstavbě. Část 5- Kontrola přesnosti stavebních dílců
ČSN 73 0422	Přesnost vytyčování liniových a plošných stavebních objektů
ČSN 73 6101	Projektování silnic a dálnic
ČSN 73 6110	Projektování místních komunikací
ČSN 73 6114	Vozovky pozemních komunikací. Základní ustanovení pro navrhování.
ČSN 73 6131	Stavba vozovek – Kryty z dlažeb a dílců
ČSN P 73 2404	Beton – Specifikace, vlastnosti, výroba a shoda – Doplňující informace
TP 192 MD	Dlažby pro konstrukce pozemních komunikací

9. PŘÍLOHY

Příloha 1. Doporučené sklady podloží	2 strany
Příloha 2. Schéma pokládky – B&BC Sexta	1 strana

Související montážní postupy a jejich aktualizace naleznete na našich webových stránkách nebo jsou k dispozici na vyžádání:

<http://www.babc.cz/montazni-postupy>

obchod@babc.cz

Příloha 1. Příklady skladby podkladních vrstev betonových dlažeb, dle požadované únosnosti

Zámkové dlažby, Variabilní dlažby, Speciální a designové dlažby

Jednotlivé podkladní vrstvy:		Jednotky:	Pochozí plochy, soukromé	Pochozí plochy, veřejné (chodníky)	Pochozí plochy s občasným pojezdem vozidel do 3,5 tuny	Plochy pro pojezd vozidel do 3,5 tuny	Plochy pro pojezd vozidel do 7,5 tuny	Plochy pro pojezd vozidel nad 7,5 tuny a VZV
Výška dlažby	[mm]	40-60	60	60-80	80	80	≥ 100	
Kladecí vrstva: kamenná drť 4/8 mm nebo 2/5 mm, tloušťky:	[mm]	30-40	30-40	40	40	50	50	
Železobetonová deska, tloušťky:	[mm]	---	---	---	---	---	100-200	
Podkladní vrstva:	modul přetvárnosti E_{def2}	[MPa]	≥ 50	≥ 50	≥ 90	≥ 90	≥ 90	---
	kamenná drť 8/16 mm nebo 11/22 mm, tloušťky:	[mm]	100	100-150	100	100	100	100
	kamenná drť 11/22 mm nebo 16/32 mm, tloušťky:	[mm]	---	---	150	150	150	150
	kamenná drť 16/32 mm nebo 32/63 mm, tloušťky:	[mm]	---	---	---	---	100	100
Štěrkopísek 0/8 mm, tloušťky:	[mm]	---	---	---	50-100	100-150	150-200	
Zemní pláň, modul přetvárnosti E_{def2}	[MPa]	≥ 30	30-45	30-45	≥ 45	≥ 45	≥ 45	

Pozn. uvedené hodnoty jsou orientační a mohou se lišit dle místních podmínek realizace a dle geologických podmínek podloží (zemní pláň).

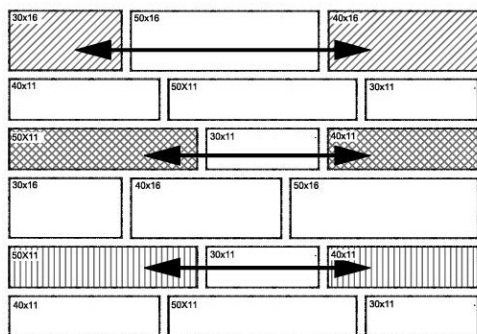
Velkoplošné dlažby

Jednotlivé podkladní vrstvy:		Jednotky:	Pochozí plochy, soukromé	Pochozí plochy s občasným pojezdem vozidel do 2,5 tuny	Pochozí plochy s občasným pojezdem vozidel do 3,5 tuny
Výška dlažby		[mm]	40-60	40-55	60
Kladeční vrstva: kamenná drť 4/8 mm nebo 2/5 mm, tloušťky:		[mm]	30-40	40	40
Železobetonová deska, tloušťky:		[mm]	---	100-200	---
Podkladní vrstva:	modul přetvárnosti E_{def2}	[MPa]	≥ 50	---	≥ 60
	kamenná drť 8/16 mm nebo 11/22 mm, tloušťky:	[mm]	150	50-100	150
	kamenná drť 11/22 mm nebo 16/32 mm, tloušťky:	[mm]	---	100-150	---
	kamenná drť 16/32 mm nebo 32/63 mm, tloušťky:	[mm]	---	---	150
Štěrkopísek 0/8 mm, tloušťky:		[mm]	---	---	50
Zemní pláň, modul přetvárnosti E_{def2}		[MPa]	≥ 30	≥ 45	≥ 45

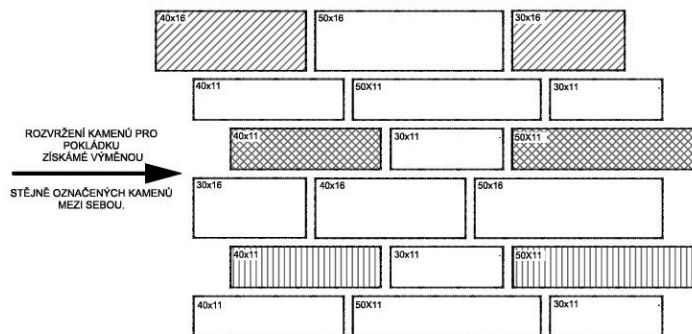
Pozn. uvedené hodnoty jsou orientační a mohou se lišit dle místních podmínek realizace a dle geologických podmínek podloží (zemní pláň).

Příloha 2. Schéma pokládky: Speciální a designové dlažby – B&BC Sexta

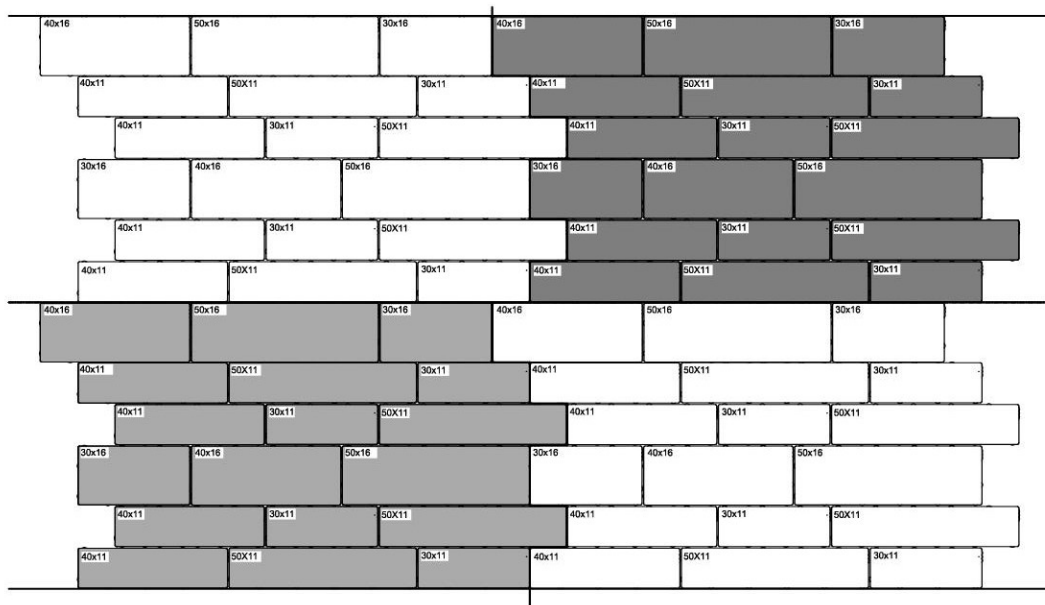
1. SKLADBA KAMENŮ NA PALETĚ

2. SKLADBA KAMENŮ PRO POKLÁDKU

3. KONEČNÉ SKLADBA KAMENŮ PŘI POKLÁDCE

Obr. P2.1 Schéma pokládky - B&BC Sexta

Při pokládce kombinujete dlažbu z více palet zároveň (min. ze 3 palet).

